

Metodológia výskumu vzťahu medzi aktom vyňadrenia¹ samičiek rodu *homo sapiens sapiens* a následnými zmenami v distribúcii sociálneho kapitálu v rámci komunity združenej okolo internetového diskusného systému kyberia.sk

Pre Fakultu Humanitných Štúdií
Univerzity Karlovej v Prahe
napísal ako prácu z metodológie
Daniel Hromada, UČO 9306

1. Úvod – Intuícia

*A tak se vám
naposledy
nebude chtít od
ňader vědy¹*

Rozhodol som sa analyzovať sociálnepsychologické javy v rámci komunity ktorú dôverne poznám, a to nielen preto že som bol niekoľko rokov členom, ale aj preto že som dotyčnú komunitu ustanovil. Jedná sa o komunitu združenú okolo internetovej aplikácie kyberia.sk.

Z množstva javov ktoré upúťali moju pozornosť počas prvých piatich rokov existencie komunity som si napokon ako predmet mojej analýzy zvolil jav nasledovný: v roku 2003 bolo na kyberii vytvorené fórumⁱⁱ s názvom “KYBERIA – setki ceckiⁱⁱⁱ ven!” v ktorom postupne začali jednotlivé užívateľky kyberie svetu prezentovať fotografie svojich odhalených hrudníkov, mnohokrát značne estetických. Zaujímavé na celom jave , je, že dámy či slečny vo vykonávaní spomenutých aktov neustali ani po rokoch – nejednalo sa o akúsi krátkodobú memetickú / imitačnú / módnou vlnu.

V minulosti na výskyt podobných aktov, ktoré budem v tejto eseji označovať termínom “vyňadrenie” , slovom verejne reagovali iba básnici a v menšej miere filozofi. Akákoľvek vedecká tematizácia úlohy ňadra v ľudskej spoločnosti ešte pred sto rokmi takmer nepripadala v úvahu, aby následne celá téma “o úlohe toho , čo utišuje dva hlady zároveň” , téma tak nádherne jasná , stratila takmer na celé 20. storočie svoju zjavnosť pod nánosom freudiánskych mystifikačných interpretácií.

Verím že na začiatku tretieho tisícročia už sa ľudstvo dostatočne vymanilo z područia tabuizujúcich ideológií, moralizujúcich náboženských dogiem a zväzujúcich vedeckých metodologických paradigiem aby mohla byť na solídnej úrovni a s noblesou zodpovedaná otázka ktorá ma pri pohľade na uvedené fórum napadala:

“Prečo to tie Ženy robia ?“

*Poser la tete sur le sein de sa mère, voilà tout son bonheur ;
pour rien au monde, il ne voudrait la perdre de vue²*

1 Goethe J.W. , Faust , preklad O.Fischer

2 Thákur Rabindranath, La jeune Lune – Les caprices de bébé

2. Ňadro – Empíria

2.1 Hypotézy

Tím, že mužská nadvláda dělá z žen symbolické předměty, jejichž bytí (esse) je bytí-viděným (percipi), staví je do situace permanentní fyzické nejistoty, či spíše symbolické závislosti: žena existuje především skrze – a pro – pohled těch druhých, neboli jako přístupná, přitažlivá a disponibilní věc... Takzvaná ženskost přitom často není nic jiného než určité nabíhání, ať už skutečným nebo předpokládaným požadavkům mužů, jež má především posílit jejich ego.³

Ajkeď otázka uvedená v úvode je iba otázkou laikovou, môžu byť odpovede na ňu skutočnými hypotézami. Hypotéza A môže znieť: “Dámy sa vyňadrujú prosto preto že zo samotného aktu majú isté potešenie, istý plezír. Prosto ich to baví, a zmysel vyňadrenia je treba vidieť v ňom samotnom”. Hypotéza B, v istom zmysle protikladná k hypotéze A môže znieť: “Dámy tak činia preto, že z toho niečo majú, prípadne očakávajú že z toho niečo mať budú. Za ich jednaním možno odhaliť akúsi skrytú tradíciu, akýsi špecifický kalkul, akúsi zvláštnu formu ekonomického jednania, akéhosi zhodnocovania vlastného tela”.

Žijeme v dobe ktorú paradigma daná Adamom Smithom ovplyvnila natoľko, že si zachvíľu niektorí začnú myslieť že Slnko na Zem žiari pretože je po slnečnom žiarení na Zemi značný dopyt. Pojmovou dvojicou dopyt – ponuka (po česky poptávka – nabídka) si preto dovoľíme vysvetliť aj akt vyňadrenia . Môžeme teda predložiť hypotézu B1 :

“Žena sa vyňadruje preto, že vedome či nevedome predpokladá, že výmenou za tento riskantný akt, za akt ktorým v istom zmysle ponúkne samú seba, niečo získa”.

2.2 Stratégia

Empirická vzorka ktorá bude počas experimentu využitá, databáza kyberie, je informačne uzavretý systém, tj. “taký systém, ktorý nemôže byť ovplyvnený ničím zvonka bez vedomia výskumníka”⁴ .

Mimo to je potrebné si uvedomiť že výrok , ktorý sme označili ako hypotéza B1 , sme skonštruovali až potom, čo sme získali dáta s ktorými budeme v našom experimente pracovať. Nič iné, ako databázu kyberie ako zdroj dát nepoužijeme. Žiadne dotazníky, žiadny respondenti, žiadne rozhovory – a teda žiadne skreslenie získaných dát faktom, že prebieha výskum^{iv} . Možno teda povedať že dáta pozbierame **štúdiom databázy** ktorú máme k dispozícii, a tento prístup je blízky tzv. “štúdiu dokumentov” v tom zmysle, že vychádzame zo “záznamu ľudskej činnosti ktorý nevznikol za účelom nášho výskumu”⁵ . Rozdiel je však v tom, že v našom prípade sa bude jednať o **nehmotný záznam**.

To, čo nás v tejto, ako i v ďalších prácach bude zaujímať predovšetkým je, je miera, v akej istá **konkrétne udalosť** – v tomto prípade vyňadrenie – ovplyvňuje pozíciu a trajektóriu jednotlivca v jednom z mnohých priestorov sociálneho sveta, tak ako nás o nich poučil Bourdieu.

Vyvstáva teda otázka, či sa bude jednať o kvantitatívny, alebo kvalitatívny výskum. “V kvantitatívnom výskume zbierame iba tie dáta, ktoré nutne potrebujeme k testovaniu hypotéz. V

3 Bourdieu P. , Nadvláda mužů

4 Disman N. , Jak se vyrábí sociologická znalost , Karolinum , 1998, str. 18

5 Ibid., str. 166

kvalitatívnom výskume sa snažíme vyzbierať všetky dáta a nájsť štruktúry, pravidelnosti, ktoré v nich existujú”.⁶

To, že už teraz disponujeme istou hypotézou, ako i to, že naša práca bude spočívať v hľadaní súvislostí medzi kvantitami, by nás mohlo viesť k názoru že sa jedná o kvantitatívny výskum. To je však názor mylný. Naša hypotéza B1 je totiž zatiaľ definovaná veľmi vágne, a hlavne, v žiadnom prípade neurčovala ktoré dáta máme k dispozícii, my totiž v istom veľmi silnom zmysle máme naozaj k dispozícii **všetky** dáta týkajúce sa komunity kyberie.

Ak teda je nutné určitým spôsobom náš výskum zaškatuľkovať, budiž to škatuľka kvalitatívneho výskumu do ktorej náš experiment vložíme. Klasický nedostatok kvalitatívnych výskumov, a totiž že pri ňom dochádza k silnej redukcii počtu sledovaných jedincov sa nás netýka, disponujeme informáciami o všetkých aktoch vyňadenia ku ktorým vrámcí fóra “KYBERIA – setki cecki ven!” došlo. K oveľa závažnejšiemu problému s indukciou v našej vzorke zistených skutočností na celok populácie ako i k charakteristike vzorky sa vrátim v časti 2.6

Klasickú sociologickú dilemu ako preplávať medzi Skyllou kvantitatívneho výskumu a Chabrydou výskumu kvantitatívneho, môžeme šalamúnsky vyriešiť aj tým, že budeme tvrdiť že sa o sociologický výskum nejedná, aspoň nie v tom zmysle ako ho chápe komunita vedcov ktorí sa o sociológov považujú. Môžeme alebo tvrdiť, že náš prístup v sebe zastrešuje a rekombinuje oba tradičné prístupy, alebo môžeme použiť sadu stratégií známych skôr odborníkom v informačných technológiách, metódu tzv. “dolovania dát” - **datamining**.

To, čo je pre datamining charakteristické je, a v čom je zajedno s kvalitatívnym výskumom je maxima “najprv máme dáta, až potom hypotézu”. Líšia sa však v tom, že zatiaľčo kvalitatívny výskum vyžaduje v prvom rade výskumníka ktorý behá od jedinca k jedincovi, zbierajúc čo najväčšie množstvo dát, v dataminingu sú to jedinci samotní čo nám tieto dáta poskytujú a svojou aktivitou vkladajú do predom štruktúrovanej databázy, a to častokrát bez znalosti toho, že tak činia.

Čo je z hľadiska relevancie našich dát skvelé, z hľadiska etického je to však samozrejme problém. Ten sa pokúsime vyriešiť v časti 2.7.

2.3 Terminológia

Symbolický kapitál je akákoľvek vlastnosť – napr. fyzická sila, bohatstvo, či zdatnosť bojovníka – ktorá, pokiaľ je vnímaná agentmi vybavenými takými kategóriami vnímania a hodnotenia ktoré túto vlastnosť umožňujú vnímať a rozpoznávať, sa stáva symbolicky účinnou, ako akási ozajstná magická sila : jedná sa o vlastnosť ktorá - keďže je odpoveďou na kolektívne, sociálne konštitutované očakávania - akosi pôsobí na diaľku...⁷

Pokiaľ vnímame vyššie uvedený citát ako definíciu **symbolického kapitálu**, asi málokto by si dovolil tvrdiť že Ženine ňadrá sa na skladbe jej symbolického kapitálu nepodieľajú. Je nesporné že Žena svojimi ňadrami na okolitých agentov pôsobí, ako i to, že okolití agenti - a to nielen kojenci - disponujú “kategóriami vnímania a hodnotenia ktoré túto vlastnosť umožňujú vnímať a rozpoznávať”.

Keďže však istotne Ženin symbolický kapitál nemôžeme redukovať len na jej ňadrá – Žena je vpravde niečím oveľa viac – a keďže ani len netušíme do akej miery sa Ženine ňadrá podieľajú na celkovej skladbe jej symbolického kapitálu, ba ani to, či je táto miera u všetkých samičiek rodu homo

⁶ Ibid., str. 285-288

⁷ Bourdieu P., Raisons pratiques: Sur la théorie de l'action : L'economie des biens symboliques

sapiens sapiens rovnaká, alebo sa líši od Ženy k Žene, je asi vhodné na počiatku našich výskumov veličinu symbolického kapitálu opustiť, a pracovať s termínmi užšie vymedzenými.

Prvý termín ktorý už sme definovali je termín **“vyňadrenie”**. Jedná sa o akt, pri ktorom Žena, samička rodu homo sapiens sapiens, a užívateľka systému kyberia.sk – v ďalšom texte častokrát nazývaná termínom **“dotyčná osoba”** zverejní svoje poprsie vo fóre !”KYBERIA – setki cecki ven”. Akt vyňadrenia sa uskutočnil v časový **“moment vyňadrenia”** (T_N) a možno ho charakterizovať určitou **“úspešnosťou vyňadrenia”** (U_N). Ako ukážem v časti o operacionalizácii, úspešnosť vyňadrenia možno v rámci systému kyberia vyjadriť číslom, tj. ako intervalovú premennú.

Ďalšie termíny ktoré je vhodné definovať je **“pasívna známosť osoby A v rámci komunity”** (Z). Túto veličinu možno charakterizovať ako “počet členov komunity, ktorí sú si vedomí existencie osoby A”. Známosť osoby je v istom veľmi blízkom vzťahu k veličine ktorú nazývam **“pasívny sociálny kapitál osoby A”** (K_{ps})- ten definujem ako “počet členov komunity majú s osobou ustanovený A určitý vzťah”, zatiaľčo **“aktívny sociálny kapitál osoby A”** (K_{as}) definujem ako “počet členov komunity s ktorými má vzťah, alebo chce mať vzťah, osoba A”. Ináč povedané, v prípade pasívneho sociálneho kapitálu smerujú šípky K osobe A, v prípade kapitálu aktívneho smerujú šípky OD osoby A. Dá sa očakávať že aktívny sociálny kapitál u väčšiny ľudí nebude prekračovať istú kritickú maximálnu hranicu – vzťahovať sa k viac ako niekoľkým stovkám ľudí je kognitívne neúnosné.

Keď napríklad hovoríme o nepopulárnom politikovi, je jeho “pasívna známosť” v jeho krajine vysoká, pretože počet ľudí ktorý ho poznajú je vysoký, naopak jeho pasívny sociálny kapitál je nízky, pretože iba nemnohí ho majú radi a chceli by s ním ustanoviť skutočný ľudský vzťah. Možno povedať že **čím je osoba populárnejšia, tým jej “pasívna známosť” koreluje s jej “pasívnym sociálnym kapitálom”**.

“Zmena pasívneho sociálneho kapitálu osoby A v čase T” (dK_{pST}) je daná odpočítaním hodnoty pasívneho sociálneho kapitálu ktorú sme namerali pred časom T od hodnoty ktorú sme namerali po čase T. V rámci nášeho výskumu samozrejme čas T nieje ničím iným ako momentom vyňadrenia.

Teraz môžeme spojiť našu vágnu hypotézu B1 s teoretickým rámcom ktorý sme si vybudovali ako nadstavbu nad prácou Pierra Bourdieho, a opýtať sa:

“Dochádza aktom vyňadrenia k zmene pasívneho sociálneho kapitálu osoby, ktorá sa vyňadrila? Povedané ľudsky: “Vedie akt toho, že Žena odhalí svetu svoje vnady k nárastu počtu osôb, ktoré sa s ňou pokúsia ustanoviť vzťah ? Alebo dokonca dochádza k opačnému, neočakávanému efektu a niektoré osoby s takto vyňadrenou dámou prerušia styky ? $|dK_{pST}| > 0$??? ”

Ak k žiadnej zmene nedochádza, nielen páni ale i dámy by o tom možno mali byť poučené.

Ak vedie, a to nám pravdepodobne našepkáva naša intuícia, ak nám vzorka naznačí značné poklesy či nárasty pasívnych sociálnych kapitálov pred a po momente vyňadrenia, budeme môcť ísť ešte ďalej a pýtať sa: **“Existuje korelácia medzi úspešnosťou vyňadrenia a zmenou pasívneho sociálneho kapitálu prípadne známosťou u osoby ktorá sa vyňadrila ? Ak áno, aký je regresný koeficient b medzi oboma javmi ? ”**.

Povedané ľudsky: Platí, že čím sú ňadrá samičky rodu homo sapiens sapiens považované za pôvabnejšie, tým viac ľudí – s najväčšou pravdepodobnosťou samcov – bude chcieť s dotyčnou samičkou nadviazať kontakt potom čo ich odhalí svetu ?

Ak áno, stojí to za zamyslenie.

Ak platí pravý opak, stojí to za zamyslenie.

Ak neplatí ani jedna z oboch alternatív, stojí to za zamyslenie.

2.4 Operacionalizácia

Operacionalizáciou približuje sociológ svoj terminologický – a teda v istom zmysle už teoretický – rámec skladbe svojich empirických dát. Približujeme reč našich hypotéz (v prípade výskumu kvantitatívneho) alebo nášho predbežného predporozumenia (v prípade výskumu kvalitatívneho) reči našich dát. A teda:

Indikátorom veličiny **úspešnosť vyňadrenia** je kvantita ktorú máme v databáze uloženú v stĺpci s názvom “K” v riadku ktorý charakterizuje príspevok s fotografiou, ktorou sa dáma vyňadriala. “K” je základným ekonomickým prostriedkom výmeny, jednotkou Kapitálu, v rámci komunity kyberia.sk – K možno chápať ako Korunu či Kredit kyberie. Každý užívateľ dostane každý deň pridelených 23K^{vi}, tie následne môže pridať iným príspevkom, fóram či užívateľom, pričom každému príspevku môže udeliť maximálne 1K. V dátach ktorými disponujem doposiaľ najúspešnejší akt vyňadrenia získal 123K – ináč povedané 123 užívateľov považovalo za vhodné odvdáčiť sa dotyčnej dáme za jej akt vyňadrenia udelením K.

Keďže je teda počet K ktorými bola dotyčná fotografia ohodnotená výslednicou činnosti – či nečinnosti – množstva ľudí, považujem ju indikátor úspešnosti vyňadrenia rozhodne objektívnejší, ako posudzovať úspešnosť vyňadrenia len na základe vlastných subjektívnych estetických kritérií (akých?).

Ako však operacionalizovať pre náš výskum kľúčovú “**zmenu pasívneho sociálneho kapitálu**”?

Otvára sa pred nami viacero ciest, pre účely tejto práce postačí keď predstavím tri najzásadnejšie:

A^{vii}: Za indikátor zmeny pasívneho sociálneho kapitálu zvolíme **zmenu v počte užívateľov ktorý dotyčnej osobe písali poštu** počas určitého intervalu PRED a PO akte vyňadrenia. Napríklad môžeme porovnať počet jedincov ktorí pisali vyňadruvšej sa samičke týždeň PRED a týždeň PO. Prípadne sa môžeme pozrieť na viacero týždňov (či iných časových intervalov) do minulosti – tak možno odhalíme existenciu “nepozorovanej premennej” ktorá by mohla viesť k nepravej korelácii⁸ - prirodzeného nárastu sociálneho kapitálu ku ktorému istotne dochádza keď sa novopríchodzí člen začleňuje do sociálnej siete kyberie, a to nezávisle od toho či sa vyňadril alebo nie.

B: Za indikátor zmeny pasívneho sociálneho kapitálu zvolíme **zmenu v počte užívateľov ktorý si dotyčnú osobu pridali medzi priateľov** počas určitého intervalu PRED a PO akte vyňadrenia. Systém kyberie v sebe, podobne ako množstvo iných internetových sociálnych sietí, obsahuje možnosť vytvárať medzi užívateľmi priateľské väzby. Hrozbu aspoň jednej nepravej korelácie obmedzíme podobne ako v prípade cesty A.

C: Za indikátor zmeny pasívneho sociálneho kapitálu zvolíme **zmenu v počte užívateľov ktorý si prezerali užívateľský profil dotyčnej osoby** počas určitého intervalu PRED a PO akte vyňadrenia. Tieto dáta môžeme získať z databázovej tabuľky “levenshtein”. Podobne ako v prípade oboch prvých ciest môžeme aj v tomto pracovať nielen s dátami kvantitatívne reprezentujúcimi celú existenciu užívateľa v kyberii – ich integráciou do výskumu a ich štatistickými transformáciami znížime pravdepodobnosť vplyvu iných nepozorovaných premenných.

Možné su samozrejme aj kombinácie ciest A, B, C.

8 Ibid., str. 21

2.5 Problematizácia

Niektoré z problémov na ktoré narážame počas našej analýzy dát sú vyložene technického charakteru: napr. zistujeme, že niekoľko tisíc databázových položiek o priateľských väzbách (prístup B) medzi užívateľmi má nastavený ten istý dátum vytvorenia, je takmer isté že niečo také je spôsobené chybnou požiadavkou do databázy niekedy v minulosti. Pre náš výskum to znamená že výsledky získané použitím prístupu B budú pravdepodobne krajne nespoľahlivé – čo je nepríjemné o to viac, že ako uvidíme v nasledovnej časti, je prístup B eticky najčistejším.

Táto nepríjemnosť je o to závažnejšia, že pri rozvažovaní nad našim teoretickým modelom sa zdá, že **počet vytvorených priateľských väzieb s osobou A je najspoľahlivjším indikátorom pasívneho sociálneho kapitálu dotyčnej osoby**. Objasňujem: počet užívateľov ktorý si prezerali užívateľský profil dotyčnej osoby (prístup C) je síce informáciou ktorá nám hovorí o tom, že istá množina užívateľov o dotyčnú osobu prejavila záujem, nič sa však nedozvedáme o hodnote tohto záujmu, nevieme či sa na jej profil pozreli z čírej zvedavosti, alebo kvôli reálnemu záujmu ktorý v nich vzbudil akt vyňadrenia. Podobne je tomu aj v prípade prístupu A, keďže nás z dôvodov ako etických tak technických nezaujímajú obsahy jednotlivých poštových správ adresovaných dotyčnej osobe, nevieme či tieto poštové správy obsahovali slová chvály, vďaky a pozvania na čaj, alebo urážky a narážky na to, že sa dotyčná osoba zachovala ako ľahká deva.

Práve kvôli tomuto problému som, hneď ako predtým uvedený problém vyvstal, do teoretického modelu zaintegroval koncept “pasívnej známosti osoby A”, ktorú som definoval ako “počet členov komunity, ktorí sú si vedomí existencie osoby A”. V prípade veličiny známosti nás vôbec nezaujíma či je medzi ostatnými členmi komunity a osobou A vzťah pozitívny alebo negatívny, či osobu milujú alebo nenávidia. To čo je pre veličinu známosti podstatné je, že o osobe A vedia. A keďže samozrejme na to, aby sme si prezreli niekoho užívateľský profil, či dokonca aby sme mu napísali poštovú správu, musíme o ňom vedieť, sú oba zdroje dát užité v prístupe A a C najmä indikátormi pasívnej známosti.

Podobné problémy ako technického, tak metodologického a teoretického charakteru pred nás vyvstávajú pri koncipovaní experimentu. No najzávažnejší problém pred nás kladú až výsledky výskumu. Je ním **problém indukcie** a odpoveď na otázku “Do akej miery môžeme naše zistenia vydolované zo vzorky našich dát vzťahnúť na celú populáciu?”

Odpoveď: do tej miery, do ktorej koreluje štruktúra vzorky so štruktúrou populácie.

Vzorkou nebolo iba približne 50 aktov vyňadrenia vyprodukovanými niekoľkými desiatkami užívateľiek systému kyberia.sk. Vzorkou je celá databáza kyberie, keďže dáta o zmene sociálneho kapitálu dolujeme práve z nej. Ajkeď je kyberia v prvom rade sociálna sieť v tej či onej miere distribuovaná v mozgoch všetkých svojich užívateľov, môžeme urobiť hrubý redukcionistický krok a tvrdiť že **štruktúra medziľudských vzťahov ktoré sú uložené v databáze - vzorke ktorou disponujeme je čiastočne izomorfná so štruktúrou medziľudských vzťahov v reálnej hmotnej komunite**. A o komunite sa vie približne toto: vo väčšine prípadov su jej členmi sú osoby slovenskej a českej národnosti, priemerne až nadpriemerne počítačovo gramotné, ekonomicky i informačne produktívne, žijúce v mestskom prostredí, vrchol zvonovitej krivky vekového rozloženia užívateľov predpokladám niekde v intervale 23-25 rokov.

Prvý indukčný krok spočíva v tom, že zistenia ktoré sme vďaka komunite kyberie získali vzťahneme na tú množinu jednotlivcov ľudského druhu ktorú možno opísať podobnými charakteristikami ako má naša vzorka: na kultivovaných a vzdelaných mladých Slovákov a Čechov (a samozrejme Slovenky a Češky). Po učení tohto kroku uvažujeme vrámci historicko-etnografick diskurzu.

Druhý indukčný krok spočíva v tom, že naše zistenia vzťahujeme na celú populáciu planéty Zem začiatku 21. storočia, tj. populáciu ktorej myslenie a jednanie začína byť čoraz homogénnejšie determinované vplyvmi urbanizácie a ideológiou globálneho kapitalizmu. Ocítame sa v sociologicko-ekonomickom diskurze .

Tretí indukčný krok spočíva v tom, že naše zistenie vzťahujeme na druh *homo sapiens sapiens* ako taký. Toto je biologicko-antropologický diskurz.

Netreba snáď ani dodávať že s každým indukčným krokom stúpa riziko omylu^{viii}.

2.6 Interpretácia

Chceme porozumieť zmyslu získaných dát . Ako na to?

Môžeme si dáta zoradiť do tabuliek a tie následne štatisticky spracovať. Tak síce získame množstvo užitočných čísel^{ix} (napr. smerodajnú odchýlku, ktorá nám podá informáciu o **homogenite** našich dát), možno i čo - to pochopíme, no pravdepodobne po ich preštudovaní nebudeme príliš schopný odovzdať naše poznanie laikovi či malému dieťaťu. A možno v takom prípade vôbec hovoriť o porozumení dátam ?

Alebo môžeme naše informácie vizualizovať^x. Jediný obraz v sebe môže niesť viac informácií ako dvadsaťstranová tabuľka – obraz totiž môžeme s väčšou ľahkosťou čítať ako **príbeh**. Najjednoduchšími vizualizáciami sú grafy. Ak nás zaujíma iba to, či vyňadrenie vedie k zmene pasívneho sociálneho kapitálu osoby A, je najjednoduchším spôsobom ako tak urobiť vytvorenie grafu, v ktorom bude X-ová osa udávať časovú jednotku (napr. týždeň) , a Y-ová osa bude udávať **množstvo** pasívneho sociálneho kapitálu ktorým v daný čas dotyčná osoba disponovala. Pre každý indikátor a pre každú osobu A získame samostatný graf. Tieto grafy môžeme samozrejme kombinovať.

Ak akt vyňadrenia vedie k okamžitému nárastu pasívneho sociálneho kapitálu, prejaví sa to v našom grafe ako **skok** a to práve na tej Xovej súradnici ktorá charakterizuje čas kedy sa dotyčná dáma vyňadriala. Možno z takého grafu zistíme že onen skok nieje okamžitý, ale čiastočne opozdený – to by naznačovalo že muži s prvým kontaktom vyčkávajú. možno preto, že nechcú, aby boli ich pohnutky príliš evidentné. Z takéhoto grafu bude možno taktiež vyčítať či sa hodnota K_{pST} po vyňadrení ustáli na akejsi novej hladine, alebo skôr či neskôr skonverguje k svojmu predchádzajúcemu stavu.

Ak nás zaujíma vzťah medzi úspešnosťou vyňadrenia a zmenou pasívneho sociálneho kapitálu, budeme si musieť zostrojiť iný graf. X-ová osa bude charakterizovať **zmenu** dK_{pST} , Y-ová osa bude charakterizovať úspešnosť vyňadrenia. V prípade že alebo existuje reálna závislosť medzi oboma premennými, alebo sú obe dáta determinované treťou nám neznámou premennou, zoradia sa nám dáta s väčšími či menšími fluktuáciami okolo línie ktorú možno formálne charakterizovať rovnicou

$$dK_{pST} = a + bU_N$$

pričom regresný koeficient **b** nebude vlastne vyjadrovať nič iné, ako **mieru** v ktorej má úspešnosť vyňadrenia – pravdepodobne determinovaná nielen Ženinými prírodnými kvalitami ale aj kvalitou fotografa a fotografie – vplyv na zmenu pasívneho sociálneho kapitálu.

Odhalenie tak očividnej korelácie je však vo vedách o človeku krajne nepravdepodobné. a ani tento výskum nieje výnimkou. To , že napokon nedospejeme k žiadnym kvantitatívne vyjadriteľným parametrom však neznamena že nás dáta o ničom nepoučili.

Kto vie, možno nás poučia iba o tom, že odhalením ňadier svetu sa vlastne nič nemení.

2.7 Etika

Konaj tak, akoby sa maxima Tvojho konania mala prostredníctvom Tvojej vôle stať všeobecným prírodným zákonom.⁹

Vzhľadom k faktu že vo výskume analyzujem dáta ktoré neboli vyprodukované za účelom výskumu je istotne namieste pýtať sa, či je uvedený výskum výskumom eticky čistým.

To samozrejme záleží od toho, akú množinu etických imperatívov považujeme za podstatnú.

V prípade že považujeme za to jediné, čo je eticky podstatné, aby počas nášho výskumu nedošlo k usmrteniu či ublíženiu, môžeme považovať výskum za etický. Nebol zahubený žiaden potkan, žiaden schizofrenik nepodstúpil lobotómiu, žiadne hyperaktívne dieťa nebolo nadopované ritalínom a žiaden papagáj nebol násilne v džungli chytený, aby bol následne do klietky v mene “vedy” posadený.

V prípade že je považované za neetické využívanie súkromných dát, možno k obrane výskumu uviesť nasledovné:

- od môjho nástupu na FHS som vrámci samotnej kyberie niekoľko krát explicitne zdôrazňoval že databázu kyberie využijem k akademickým výskumom. Je však samozrejme možné, a viac ako pravdepodobné že o týchto tendenciách väčšina užívateľov nevedela.
- Fórum “KYBERIA – setki cecki ven !” je fórum verejným. Takisto dáta o priateľských väzbách medzi užívateľmi sú dátami verejnými – každý zdatnejší užívateľ Internetu tak môže k výsledkom cesty B dospieť aj bez nutnosti toho aby disponoval databázou ^{xi}.
- Prístup C pracuje s dátami ktoré nie sú dostupné všetkým, prístup A dokonca s dátami výrazne súkromného charakteru – s poštovými správami. Tieto dáta však nie sú spracúvané ručne, ale strojovo, a ich obsah nikoho nezaujíma, rovnako ako nikoho nezaujíma ku ktorej konkrétnej osobe sa získaný počet odosielateľov správ vzťahuje. Získavam kvantitu ktorú následne vzťahujem k inej kvantite...
- Keďže aj tieto číselné informácie môžu byť dnes, keď sú informácie dávané do úzkeho súvisu s mocou^{xii}, niekým intepretované ako narušenie súkromia, nebudú výsledky výskumu odprezentované dokým k ich zverejneniu nedostanem súhlas Senátu kyberie.

Jednako však za najetickejší prístup považujem prístup vedca, ktorý neštuduje iných , ale sám seba. S poľutovaním musím prehlásiť že zaujatie tohto prístupu – jediného prístupu s ktorým sa dokážem plne stotožniť – sa stretlo s tak značným nepochopením, až som skoro kvôli nemu opustil československú akademickú obec ^{xiii}.

Z hľadiska kategorického imperatívu, tj. z toho hľadiska, ktoré sa možno pre budúce generácie ukáže byť ako jediné hľadisko ktoré je morálne záväzné, sa uvedený výskum zdá byť výskumom morálnym. Maxima ktorá za koncipovaním uvedeného výskumu stojí totiž znie “vzdať týmto výskumom hold Žene”.

Taká maxima sa istotne môže stať všeobecným prírodným zákonom.

9 Kant I. , Základy metafyziky mravov

3. Záver – Teória

*Es giebt auf Erden viel gute Erfindungen,
die einen nützlich, die andern angenehm:
derentwegen ist die Erde zu lieben.
Und mancherlei so gut Erfundenes giebt es da,
dass es ist wie des Weibes Busen:
nützlich zugleich und angenehm.¹⁰*

Od Evinho jablčka k zakúsnutiu v záhrade rajskej, skrze vlnadné pôvaby Heleny trójskej a “gazelie dvojčatá” z Veľpiesne Šalamúnovej až k Cecílii Sarkozyovej – ňadro je v príbehu Človeka všadeprítomné. Bolo tu dávno pred prvým pästným klinom – a predsa o ňom antropológovia zväčša mlčia. ňadro a nič iné uviedlo najväčších mužov histórie do pohybu – no koľko historikov sa mu naplno venovalo? Snáď iba najupadľejšia zo všetkých vied, tá, ktorá sa pyšne tituluje za “najracionálnejšiu”, pochopila jeho význam pre ľudskú dušu, aby následne onen klenot prírody začala nechutne a bez miery využívať vrámci svojej plytkej PRAXIS reklamných kampaní.

Za zdanlivou naivitou marketingového imperatívu “sex sells” sa skrýva nesmierne mocný konglomerát konceptov ako “dopyt” a “ponuka”, previazaných medzi sebou rádoby racionálnymi “zákonmi”, ktoré sa však pri konfrontácii s bežnou ľudskou realitou - “odmaskovanie” ktorej je sociológovou svätou povinnosťou - môžu ukázať ako nepodložené či priam lživé. Človek sa nedá previesť v kapitál, ňadro je oveľa viac darom ako predmetom výmeny, dievčence z fóra “KYBERIA – setki cecki ven” sa nepredávajú, nekalkulujú – ony prosto žijú.

Žijú a smejú sa. Kiež sa im za ich smiech niekto raz rovnako so smiechom odvdáčí skonštruovaním “Veľkej Teórie ňadra” (VTŇ). Ten, čo ju vystavia na pevnom ontologickom podloží (“čo je to súcnosť ňadra, a čo mu ako takému náleží?”), ak ju metafyzicky náležite ukotví (ňadro ako prvotný dôvod i konečný zmysel ľudského Dasein), aby následne vybudoval steny z pevných empirických faktov (ňadro ako určitá konfigurácia ľudských tkanív; parametre ako hutnosť, pevnosť, hmotnosť, hustota, krehkosť, jemnosť, dráždivosť atď.), sa veru nemusí báť, že by mu jeho fenomenologické analýzy (ňadro ako jav a analýza ňadra všetkými piatimi zmyslami) či jeho kvalitatívne a kvantitatívne výskumy ňadier narušil akýsi neprajník.

A výsledky tých výskumov?

Ako hovorí Majster:

O čom nemožno hovoriť, o tom treba mlčať.¹¹

Post Scriptum pre každú Tú, bez ktorej pričinenia by tento text nikdy nevznikol

Ďakujem.

10 Nietzsche F., Also Sprach Zarathustra, Dritter Theil: Von alten und neuen Tafeln

11 Wittgenstein L., Tractatus logico-philosophicus

- i Ajkeď je termín v “ňadro” v kontexte slovenského jazyka hrubým bohemizmom, je terminus technicus “vyňadrenie” či jeho zvrtné slovesné deriváty dokonavý “vyňadriť sa” či nedokonavý “vyňadrovať sa” čistým neologizmom vzniknútým ako súčasť slovenského jazyka. A teda , v prípade že by došlo v ľubovolnom akademickom výfahu k takémuto rozhovoru:
- A: “Ale ale, pani kolegyně, to jste se dnes ale krásně vyňadřila.”
- B: “Pane kolego musím Vás výrazně varovati že podobné komentáře Váš aktivní sociální kapitál jistojistě nezvýší”
... je termín “vyňadřít se” aj napriek jeho zdanlivej českej mutácii hrubým slovakizmom...
- ii Fórum je verejne prístupné na adrese: <http://kyberia.id/64400/> . Pre prípadných bádateľov z FHS bol v minulosti vytvorený aj užívateľský účet s týmito parametrami login: fhs heslo: fhsfhs
- iii Netreba snáď ani dodávať že podobnosť tu užitého termínu цэцэк s mongolským slovom цэцэг ktoré znamená kvet (rozdiel medzi K a G klasická mongolština nepozná) pravdepodobne nieje daná akousi prekrásnou lingvistickou konvergenciou, ale je len istou roztomilou zhodou okolností
- iv Zatiaľčo poznatok že “akt pozorovania ovplyvňuje pozorovaný jav” je jedným zo základných pilierov kvantovej fyziky, viedol až ku koncipovaniu **veľmi užitočného** Heisenbergovho “princípu neurčitosti” $\text{dxdp} < h$ metodológia humanitných vied zatiaľ tento poznatok žiaľ príliš do úvahy neberie, pričom je však v jej doméne rovnako platný, a to dokonca možno ešte s väčšou intenzitou ako vo fyzike. Nemožno však povedať že by si tohto problému neboli humanitne orientovaný vedci vôbec vedomí – známy je Labov a jeho “paradox pozorovateľa” v sociolingvistike , pýtajúci sa “ako možno robiť rozhovor s niekým bez toho aby bol ovplyvnený samotným faktom že sa s ním robí rozhovor?”, prípadne mierne ironické poznámky niektorých antropológov a etnografov (Geertz) ktorí upriamujú pozornosť na fakt, že človek ktorého návyky sledujete sa asi nebude chovať úplne prirodzene ,keď mu bude pred nosom neustále behať akademik s poznámkovým blokom...Poznámka k poznámke: poznámka bola napísaná predtým ako som zistil že problém “interferencie pozorovateľom” je celkom slušne rozpracovaný aj v sociológii (viz, Disman, str. 132), avšak toho že by bol formalizovaný ako určitý humanitný “princíp neurčitosti” som si neni vedomý.
- v Je to práve “úspešnosť vyňadrenia” ktorá by mohla byť v budúcich výskumoch daná do súvisu so “symbolickým kapitálom”.
- vi Ekonomický systém kyberie možno zatiaľ chápať ako socialistický
- vii Keď sa uberieme cestou A, všetko čo potrebujeme urobiť k získaniu výsledkov nášho výskumu je nad db kyberie spustiť skript obsahujúci nasledovný PERLOVÝ kód.
- ```
my $arr_ref = $dbh->selectall_arrayref("select node_created,login,node_id,node_creator,k as
 USPESNOST_VYNADRENIA,node_name,from nodes left join users on users.user_id=nodes.node_creator where
 node_parent=64400 and node_content like '<img%' and k>2 order by k desc",{Slice => {}});
foreach my $ref (@$arr_ref) {
 my @a = $dbh->selectrow_array("select count(distinct mail_from) as SOCIAL_CAPITAL_BEFORE from mail where
 mail_to=$ref->{'node_creator'} and mail_user=mail_to and mail_timestamp>$ref->{'node_created'}-INTERVAL 7 DAY
 and mail_timestamp<$ref->{'node_created'}");
 my @p = $dbh->selectrow_array("select count(distinct mail_from) as SOCIAL_CAPITAL_AFTER from mail where
 mail_to=$ref->{'node_creator'} and mail_user=mail_to and mail_timestamp<$ref->{'node_created'}+INTERVAL 7
 DAY and mail_timestamp>$ref->{'node_created'}");
}
```
- Podobne jednoducho sa k výsledkom doberieme aj keď sa uberieme cestou B či C.
- viii Preto ten, čo sa chce čo najmenej vzdialiť pravde, urobí najlepšie, ak žiadny indukčný krok neučiní.
- ix A ako hovorí Antoine de Saint-Exupery Malému princovi : “Ľudia milujú čísla”.
- x V texte uvádzam grafy ako príklady vizualizácie dát. Vizualizácia sa však ani zďaleka neobmedzuje iba na grafy. Viz. napr. [http://gondapeter.sk/files/peter\\_gonda\\_bakalarka.pdf](http://gondapeter.sk/files/peter_gonda_bakalarka.pdf)
- xi Cvičenie 1: Vytvor skript kratší ako 77 riadkov ktorým získaš všetky potrebné dáta. Hint: najprv rozparsuješ <http://kyberia.sk/id/64400> podľa istého regulérneho výrazu, tak získaš prvú sadu premenných ktoré Ti následne určí ktoré užívateľské stránky máš rozparsovať , zase pomocou regulérneho výrazu, aby si získal aj druhú sadu premenných. Toľ vše.
- xii INFORMATION IS POWER: informácie INFORMATION sú vydestilované z dát DATA , dáta vyberáme z chaosu CHAOS. Informácie vedú k poznaniu KNOWLEDGE a to vedie , po rokoch, k múdrosti WISDOM
- xiii Neprijatie metodologickej práce v ktorej som predstavil úplne nový spôsob toho, ako možno nahliadať na obsahy ľudskej mysle – v prípade uvedenej práce sa samozrejme jednalo o moju vlastnú myseľ - bolo ,mimo iné, antropológom a etoložkou odôvodnené argumentom “ve spoločenskovedným výskumu nebývajú členy vzorku znaky, nýbrž osoby”